

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/258/2019
Identifikačné číslo spisu: 1111237398
Dátum vydania rozhodnutia: 25.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Branislav Král
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1111237398.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y., bývajúceho v F., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Guľan, s. r. o., IČO: 35 807 750, so sídlom v Bratislave, Vávilovova č. 2, v mene ktorej koná JUDr. Milan Guľan, advokát a konateľ, proti žalovanému Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky, IČO: 30 416 094, so sídlom v Bratislave, Námestie Slobody č. 6, o neplatnosť výpovede, náhradu mzdy a náhradu trov konania, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18Cpr/1/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2018, sp. zn. 2CoPr/5/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. mája 2016, č. k. 18Cpr/1/2011-229 v spojení s opravným uznesením z 30. júna 2016, č. k. 18Cpr/1/2011-232 žalobu ako nedôvodnú zamietol a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že v predmetnom konaní na základe vykonaných dôkazov súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by relevantným spôsobom spochybňovali postup organizácie v súlade so zákonom v súvislosti s ukončením pracovného pomeru žalobcu. V konaní nebolo preukázané, že v čase dania výpovede u žalovaného boli voľné pracovné miesta, ktoré mal žalovaný žalobcovi ponúknuť a neponúkol. Uviedol, že zamestnávateľ nie je povinný ponúknuť všetky voľné pracovné miesta, je povinný prihliadnuť aj na to, aby táto práca bola pre zamestnanca vhodná, vzhľadom na jeho schopnosti a kvalifikáciu a musí zodpovedať zdravotnej spôsobilosti zamestnanca. Navyše mal za to, že podmienka v zmysle § 74 Zákonníka práce v znení účinnom do 1. septembra 2011, ktorou je povinnosť prerokovať výpoveď vopred s odborovou organizáciou, splnená bola.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 20. júna 2018, sp. zn. 2CoPr/5/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP (výrok

I). Vo výroku, ktorým súd nepriznal stranám sporu náhradu trov konania, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal (výrok II.) O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok III.). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP), pričom na zdôraznenie správnosti záverov napadnutého rozhodnutia uviedol,

že sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že by výpoveď z pracovného pomeru mala byť neplatná z dôvodu, že na žalobcu bol vyvíjaný psychický nátlak pri podpisovaní listiny o odmietnutí ponúknutých pracovných miest. Žalobca totiž v konaní pred súdom prvej inštancie, ani v odvolacom konaní, nepreukázal vyvíjanie psychického nátlaku zo strany žalovaného, a preto súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalobca v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno zaťažovalo žalobcu o to viac, keďže tu existovali dôkazy na podporu tvrdenia žalovaného, že žalobca dňa 6. mája 2011 ponúknuté pracovné miesta písomne vlastnoručným podpisom odmietol. Navyše, medzi ponúknutím voľných pracovných miest a písomným odmietnutím, mal žalobca čas na premyslenie 3 dni, čiže mal reálnu možnosť premyslieť si, či ponúknuté pracovné miesta odmietne alebo nie. Počas trvania výpovednej doby (do 31. augusta 2011), a teda počas trvania pracovného pomeru, žalobca netrval na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, netvrdil, že neprijal ponúkané pracovné pozície (len) v dôsledku psychického tlaku, preto odvolací súd uzavrel, že žalobca skutočný záujem na ďalšom trvaní vzťahu so žalovaným nemal a jeho tvrdenia po 1. septembri 2011 vyhodnotil len ako účelové.

3. Za bezpredmetnú, odvolací súd vyhodnotil i odvolaciu námietku žalobcu ohľadom nesplnenia ponukovej povinnosti zo strany žalovaného. Stotožňujúc sa so závermi súdu prvej inštancie, uviedol, že v zmysle ustanovenia § 63 ods. 2 Zákonníka práce v prípade, keď zamestnávateľ má voľných viacero pracovných miest vhodných pre zamestnanca aj z hľadiska jeho kvalifikácie, svoju povinnosť si splní, ak zamestnancovi ponúkne jedno z takýchto voľných pracovných miest, pričom záleží výlučne na ňom, ktoré z nich zamestnancovi ponúkne. Ak zamestnanec ponúknuté miesto odmietne alebo nie je ochotný podrobiť sa predchádzajúcej príprave na túto inú vhodnú prácu, povinnosť zamestnávateľa, pokiaľ ide o ponuku inej vhodnej práce, sa považuje za splnenú. Zamestnávateľ totiž nemá povinnosť ponúknuť zamestnancovi všetky voľné pre neho vhodné pracovné miesta. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo potom jednoznačne preukázané, že žalovaný ponúkol žalobcovi voľné pracovné miesta, on ich však odmietol, čo potvrdil aj svojim podpisom.

4. Ohľadne prerokovania výpovede odborovou organizáciou v zmysle ustanovenia § 74 Zákonníka práce, odvolací súd uviedol, že táto bola riadne prerokovaná. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalovaný vnútorným listom z 20. februára 2011 požiadal A.

o prerokovanie výpovede. A. odpovedal listom z 28. februára 2011, že výpoveď berie na vedomie. Na riadnom prerokovaní výpovede odborovou organizáciou nič nemenila ani skutočnosť, že v žiadosti bola uvedená konkrétna výpovedná doba. Totiž v tom čase žalobca riadne pracoval. Žalovaný mohol dať výpoveď, a teda výpovedná doba v skutočnosti ale mohla začať plynúť oveľa neskôr, v dôsledku následnej objektívnej právnej skutočnosti na strane žalobcu, a síce z dôvodu jeho práceneschopnosti (od 28. februára 2011 do 20. apríla 2011, od 26. apríla 2011 do 29. apríla 2011). Je notorieta, že zamestnávateľ so zamestnancom nemohol a nemôže rozviazať pracovný pomer v ochrannnej dobe. V skutočnosti však stále išlo o skončenie pracovného pomeru na tom istom právnom a skutkovom základe, ako bolo uvedené v žiadosti zamestnávateľa o prerokovanie výpovede odborovou organizáciou. V danom prípade preto nebolo namieste považovať odklad plynutia výpovednej doby za porušenie povinnosti prerokovať výpoveď s odborovou organizáciou. Odvolacie námietky v tomto smere predstavovali extrémny formalizmus, ktorý nezodpovedal zmyslu a účelu príslušného zákonného ustanovenia.

5. Odvolací súd záverom dodal, že odvolacie námietky žalobcu v podstate kopírovali jeho procesnú obranu použitú v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, ktorý ju

vo svojom rozsudku vecne správne vyhodnotil, poukázal na rozhodujúce skutočnosti, ktoré argumentáciu žalobcu vyvracali a urobil adekvátne skutkové závery. Pokiaľ žalobca namieta, že preukázal skutočnosť, že bol na neho vyvíjaný psychický nátlak, odvolací súd zopakoval, že všetky relevantné dôkazy preukazovali opak, pričom žalobca svoje tvrdenia nepreukázal, a to ani na úrovni rozumne prijateľnej pochybnosti.

6. V dôsledku toho, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, hoci vo výroku rozhodoval o náhrade trov konania u oboch strán sporu, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a úspešnému žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania, keďže ich náhradu za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku žalovaný nežiadal. Výrok v tomto znení mal za súladný s ustanovením § 142 ods. 1 OSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) v celom rozsahu dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP. Namieta, že odvolací súd tým, že vo veci nenariadil pojednávanie a nerozhodol až na základe výsledkov z pojednávania mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie súdov považoval za nesprávne z dôvodu nedostatočných skutkových zistení. Namieta, že odvolací súd mal vo veci v záujme riadneho prejednanja odvolania doplniť dokazovanie. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie spochybňoval aj z dôvodu, že nevychádzajú z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie v pôvodnom (prvom) konaní, v ktorom prvoinštančný súd žalobe pôvodne vyhovel.

8. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v tomto ustanovení, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces, b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Pod „procesným postupom“ sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednanja veci

(to, ako súd viedol spor).

13. Najvyšší súd už vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

14. Dovolateľ tvrdil, že mu odvolací súd odňal procesné práva tým, že na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie. Dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie a tiež za podmienok podľa § 366 CSP

(a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje výhradne odvolací súd.

15. Uplatnený dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolací súd nepovažoval za opodstatnený, lebo nebolo povinnosťou dovolacieho súdu nariadiť odvolacie pojednávanie. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd vo veci nariadil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia v zmysle § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3, 4 CSP (čl. 251 až 254 spisu).

Ako už bolo uvedené, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP). V danej veci zákonné podmienky pre nariadenie odvolacieho pojednávania neboli splnené. Odvolací súd správne postupoval, ak vo veci nariadil len termín verejného vyhlásenia rozhodnutia, lebo sa (v celom rozsahu) stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, ako aj s jeho odôvodnením. V rámci odvolacieho konania nedošlo k vykonávaniu žiadnych dôkazov, ani k ich zopakovaniu, a preto postupom dovolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Dovolateľ v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietal i správnosť právnych záverov súdu prvej inštancie. V súvislosti s preskúmaním dôvodnosti týchto námietok takisto nebolo potrebné, aby odvolací súd opakovane alebo doplňoval dokazovanie a z tohto dôvodu nariadil pojednávanie. Nariadenie pojednávania si napokon nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 8. februára 2012, sp. zn.

6Cdo/227/2011, konštatoval, že existencia dôležitého verejného záujmu je dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty. V prejednávanej veci však o takýto prípad nešlo, keďže nešlo o vec týkajúcu sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku a pod. Súkromná povaha individuálneho pracovnoprávneho sporu žalobcu s jeho zamestnávateľom nevykazovala znaky sporu „dôležitého verejného záujmu“, preto aj z tohto hľadiska odvolací súd nenariadením odvolacieho pojednávania neporušil § 385 ods. 1 CSP. Okrem toho, Dohovor o ľudských právach a základných slobodách a ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva netrvá na tom, aby sa civilné konania (občianskoprávne spory) na každom stupni prejednávali verejne, t. j. na ústnych pojednávaniach. Požiadavka verejného vyhlásenia rozsudku dovolacieho súdu bola zachovaná (č. l. 254 spisu),

a preto postupom dovolacieho súdu, plne rešpektujúcim platnú úpravu Civilného sporového poriadku v

znení účinnom v čase rozhodnutia, nemohlo preto dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa pred súdom konať (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 362/09). Neopodstatnená je preto jeho námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Dovolateľ ako ďalší dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP namietal nedostatočne zistený skutkový stav súdom prvej inštancie, ktorý si následne osvojil aj odvolací súd. Mal za to, že odvolací mal v záujme riadneho prejednania odvolania doplniť dokazovanie. Najvyšší súd však už vo svojich skorších rozhodnutiach dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti dodáva, že v porovnaní so všeobecnými ustanoveniami civilného sporového konania obsahuje procesná úprava účinná od 1. júla 2016 niektoré odlišnosti, napríklad pokiaľ ide o zastúpenie zamestnanca (§ 317 CSP), poučovaciu povinnosť súdu (§ 318 CSP), dokazovanie (§ 319 CSP), koncentráciu konania (§ 320 CSP).

Zo spisu nevyplýva, že by odvolací súd na to neprihliadal a že by nerešpektoval „slabšie“ postavenie žalobcu (ako zamestnanca) a že sa - aplikáciou osobitných ustanovení - neusiloval dosiahnuť zrovnoprávnenie procesných možností strán sporu. I keď súd môže v individuálnych zamestnaneckých sporoch vykonať aj taký dôkaz, ktorý zamestnanec nenavrhol (§ 319 CSP), neznamená to zároveň povinnosť súdu vykonať každý zamestnancom navrhnutý dôkaz.

Aj za účinnosti novej právnej úpravy totiž naďalej platí, že o návrhu na vykonanie dokazovania rozhoduje súd. Súd rozhodne, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2 CSP). Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (§ 191 ods. 2 CSP). Ako už bolo uvedené vyššie, podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. V danom spore sa ale odvolací súd stotožnil

so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP).

19. Rovnako i Najvyšší súd, podľa predchádzajúcej úpravy, dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

20. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľa uplatnené podľa ustanovenia § 420 písm. f/

CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

21. Žalovanému dovolací súd náhradu trov konania nepriznal, pretože mu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.